

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Julkinen

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Kirjaamo
PL 10
90029 POHDE

Valvonta-asia:

Lakisääteisten kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten järjestäminen Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella, jatkovalvonta

Asian kuvaus

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto katsoi aiheelliseksi ottaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen (Pohde) kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten järjestämisen valvonta-asiana selvitettäväksi Pohteelta lukuvuoden 2022-2023 osalta (PSAVI/9087/2023), sekä jatkovalvontana lukuvuoden 2023-2024 osalta (PSAVI/3497/2024). Aluehallintovirasto havaitsi päätöksessään (PSAVI/3497/2024) 23.1.2025 Pohteen lakisääteisten kouluterveydenhuollon palvelujen järjestämisessä merkittäviä puutteita. Aluehallintovirasto antoi Pohteelle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle lainvastaisesta menettelystä järjestää lakisääteiset kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastukset lainsäädännön edellyttämällä tavalla yhdenvertaisesti koko alueella.

Aluehallintovirasto kehotti Pohdetta varmistamaan omavalvonnan keinoin kouluterveydenhuollon tehtävien lainmukainen hoitaminen sekä seuraamaan henkilöstön riittävyttä palvelujen toteuttamiseen lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Aluehallintovirasto katsoi edelleen perustelluksi jatkaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kouluterveydenhuollon palvelujen järjestämisen valvontaa, ja pyysi erillisen selvityksen niistä toimenpiteistä, joihin aluehallintoviraston päätöksen johdosta on ryhdytty. Selvityksessä tuli käydä ilmi yksilöidyt vastaukset Pohteen alueiden ja kuntien kouluterveydenhuollon vuosiluokittaisten terveystarkastusten toteumatiedoista, kouluterveydenhuollon henkilöstöresursseista ja omavalvonnasta vuosiluokilla 2024-2025.

Lausunnot ja selvitykset

Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon on 30.9.2025 toimitettu

- vs. johtajaylilääkäri Marianne Riekin lausunto,
- toimialuejohtaja Leena Mämmi-Laukan, toimialuejohtaja Päivi Peltokorven, palvelualuejohtaja Minna Malilan, palvelualuejohtaja Päivi Harjun, ylilääkäri Jussi Piuvan sekä perhekeskusvastaava Heidi Laitilan selvitys lakisääteisten kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten järjestämisestä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kouluterveydenhuollossa, sekä
- liitteinä toteumatiedot ja henkilöstöresurssit alueittain ja kunnittain sekä opiskeluhuollon omavalvontasuunnitelma.

Valvonta-asian vireilletulon jälkeen ajalla 20.1.2025 – 3.8.2025 aluehallintovirastoon on tullut 5 kantelukirjoitusta (PSAVI/624/2025, PSAVI/742/2025, PSAVI/4519/2025, PSAVI/4916/2025 ja PSAVI/8784/2025) sekä kaksi epäkohtailmoitusta (PSAVI/1251/2025 ja PSAVI/2320/2025), jotka koskevat kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten toteutumista Alavieskassa, Nivalassa, Oulussa, Sievissä ja Ylivieskassa.

Aluehallintoviraston ratkaisu ja perustelut

Ratkaisu

Aluehallintovirasto katsoo saamansa selvityksen perusteella, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on ryhtynyt asianmukaisiin korjaaviin toimenpiteisiin ja on saanut kouluterveydenhuollon palvelujen saatavuutta ja yhdenvertaisuutta sekä omavalvontaa parannettua merkittävästi lukukaudella 2024-2025 verrattuna lukuvuoden 2023-2024 tilanteeseen.

Aluehallintovirasto katsoo kuitenkin saaman selvityksen perusteella, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten järjestämisessä on edelleen puutteita lääkäripalveluiden saatavuudessa, joka ei toteudu kaikilta osin lainsäädännön edellyttämällä tavalla yhdenvertaisesti koko Pohteen alueella.

Aluehallintovirasto kehottaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuetta jatkamaan korjaavia toimenpiteitä sekä omavalvonnan keinoin seuraaman jo aloitettujen ja suunniteltujen toimenpiteiden riittävyttä ja vaikuttavuutta palvelujen saatavuuden edelleen parantamiseksi ja sen varmistamiseksi, että kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastukset järjestetään lainsäädännön edellyttämällä tavalla yhdenvertaisesti koko Pohteen alueella.

Valvonta-asian käsittely aluehallintovirastossa päättyy tähän.

Aluehallintovirastojen toiminta päättyy 31.12.2025. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatehtävät siirtyvät 1.1.2026 lukien Lupa- ja valvontavirastoon.

Aluehallintoviraston ratkaisun perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Liitteessä 1.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Pohteen vs. johtajaylilääkäri Marianne Rieki toteaa lausunnossaan, että kouluterveydenhuollon palvelut jakautuvat kahdelle eri toimialueelle: Perhe- ja sosiaalipalvelujen ja OYS psykiatria sekä Terveiden- ja sairaanhoidon palvelujen toimialueille.

Riekin lausunnon sekä Perhe- ja sosiaalipalvelujen ja OYS psykiatrian toimialuejohtaja Leena Mämmi-Laukan ja palvelualuejohtaja Minna Malilan sekä Terveiden- ja sairaanhoidon palvelujen toimialuejohtaja Päivi Peltokorven ja palvelualuejohtaja Päivi Harjun selvityksen mukaan kouluterveydenhuollon laajat määräaikaisten terveystarkastukset on järjestetty vuosiluokilla 1, 4-5 ja 7-8 yksilökäynteinä koko Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella. Terveystarkastusten järjestäminen on tehty joko yksilökäynteinä tai Oulussa vaihtoehtoisesti yhteisöllisenä terveystarkastuksena.

Selvityksen mukaan laajojen määräaikaisten terveystarkastusten tekeminen on priorisoitu suhteessa muihin määräaikaisiin terveystarkastuksiin tilanteissa, joissa tarkastusten tekemisessä määräajan sisällä on ollut haasteita johtuen äkillisistä henkilöstövajeista, joihin sijaisia ei ole saatu hankittua.

1. Kouluterveydenhuollon lakisääteisten terveystarkastusten järjestäminen oppilaille alueittain

1.1 Oulun eteläinen alue

Aluehallintovirasto toteaa, että Oulun eteläisellä alueella (Alavieska, Haapajärvi, Haapavesi, Kärsämäki, Nivala, Oulainen, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Reisjärvi, Siikalatva, Sievi ja Ylivieska) terveydenhoitajan tekemien koululaisten määräaikaistarkastusten toteuma parantui merkittävästi. Lukuvuonna 2023-2024 tarkastettuja oppilaita oli 84,3 % ja lukuvuonna 2024-2025 vastaavasti 98 %, eli parannusta oli 13,7 %. Tarkastamattomien oppilaiden määrä väheni 594:stä 107:ään. (Taulukko 1.)

Haapajärvellä terveydenhoitajan tekemien määräaikaistarkastusten toteuma parani 47,9 %, Nivalassa 26,3 % ja Reisjärvellä 19,3 %, mikä viittaa merkittäviin toimenpiteisiin palveluiden parantamiseksi. Pyhäntä on ainoa kunta, jossa toteuma heikkeni merkittävästi (100 % → 80 %). Useimmissa kunnissa toteuma oli jo valmiiksi korkea ja pysyi lähes ennallaan. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Terveydenhoitajan tekemien määräaikaisten terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1 – 9 lukuvuodella 2024 – 2025 ja 2023 – 2024 Oulun eteläisellä alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2024 - 2025			2023 - 2024	
	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Muutos edelliseen lukuvuoteen, %	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)
Oulun eteläinen	98	2 (107)	+13,7	84,3	15,7 (594)
- Alavieska	99,7	0,7 (1)	-0,3	100	0
- Haapajärvi	99,2	0,8 (4)	+47,9	51,3	48,7 (210)
- Haapavesi	99,6	0,4 (4)	-0,4	100	0
- Kärsämäki	100	0	0	100	0
- Nivala	98	2 (20)	+26,3	71,7	28,3 (297)
- Oulainen	99,9	0,1 (1)	-0,1	100	0
- Pyhäjärvi	100	0	0	100	0
- Pyhäntä	80	20 (32)	-20	100	0
- Reisjärvi	97,7	2,3 (5)	+19,3	78,4	21,6 (42)
- Siikalatva	100	0	0	100	0
- Sievi	96,1	3,9 (27)	-0,1	96,2	3,8 (21)
- Ylivieska	99,1	0,9 (13)	+0,7	98,4	1,6 (24)

Terveydenhoitajan tekemien laajojen terveystarkastusten kattavuus Oulun eteläisellä alueella on noussut. Lukuvuonna 2023-2024 tarkastettuja oppilaita oli 99 % ja lukuvuonna 2024-2025 vastaavasti 99,6 %, eli

parannusta oli 0,6 %. Tarkastamattomien oppilaiden määrä puolittui (29 → 13). (Taulukko 2.)

Useissa Oulun eteläisen alueen kunnissa on saavutettu täysi terveydenhoitajan tekemien laajojen terveystarkastusten kattavuus, ja monissa kunnissa tarkastamattomien oppilaiden määrä on selvästi vähentynyt. Muutamissa kunnissa (esim. Oulainen, Ylivieska) on tapahtunut lievää heikennystä, mutta kokonaisuutena kehitys alueella on positiivinen. Tämä viittaa tehostuneeseen toimintaan ja mahdollisesti parempaan resurssien kohdentamiseen kouluterveydenhuollossa. (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Terveystarkastusten toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2024–2025 ja 2023–2024 Oulun eteläisellä alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2024 - 2025			2023 - 2024	
	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Muutos edelliseen lukuvuoteen, %	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)
Oulun eteläinen	99,6	0,4 (13)	+0,6	99	1 (29)
- Alavieska	100	0	0	100	0
- Haapajärvi	99,6	0,4 (1)	+2,4	97,2	2,8 (8)
- Haapavesi	99,9	0,1 (1)	-0,1	100	0
- Kärsämäki	100	0	0	100	0
- Nivala	99,2	0,8 (4)	+2,5	96,7	3,3 (16)
- Oulainen	98,8	1,2 (2)	-1,2	100	0
- Pyhäjärvi	100	0	0	100	0
- Pyhäntä	100	0	0	100	0
- Reisjärvi	98,8	1,2 (1)	-0,3	99,1	0,9 (1)
- Siikalatva	100	0	+0,7	99,3	0,7 (1)
- Sievi	99,9	0,1 (1)	+1,1	98,8	1,2 (3)
- Ylivieska	99,6	0,4 (3)	-0,4	100	0

Aluehallintovirasto toteaa, että vuonna 2024–2025 Oulun eteläisellä alueella lääkärin toteuttamissa laajoissa terveystarkastuksissa tapahtui merkittävä parannus. Lukuvuonna 2023–2024 tarkastettuja oppilaita oli 39,3 % ja lukuvuonna 2024–2025 vastaavasti 90 %, eli parannusta oli 50,7 %. Tarkastamattomien oppilaiden määrä väheni 1776:stä 96:een. (Taulukko 3.)

Kaikissa Oulun eteläisen alueen kunnissa tapahtui parannusta tai tilanne pysyi erinomaisena. Alavieska, Nivala, Reisjärvi, Sievi ja Ylivieska nousivat nolasta lähes täyteen lääkärin tekemään tarkastuskattavuuteen, joka viittaa joko resurssien lisäämiseen tai toimintatapojen muutokseen. Haapajärvellä parannus oli huomattava, mutta edelleen jäätiin alle 90 %:n

tarkastuskattavuuden. Haapavesi, Kärämäki, Oulainen, Pyhäjärvi, Pyhäntä ja Siikalatva ovat olleet johdonmukaisesti korkealla tasolla molempina lukuvuosina. (Taulukko 3.)

Taulukko 3. Lääkärin toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2024–2025 ja 2023–2024 Oulun eteläisellä alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2024 - 2025			2023 - 2024	
	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Muutos edelliseen lukuvuoteen, %	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)
Oulun eteläinen	90	10 (96)	+50,7	39,3	60,7 (1776)
- Alavieska	97,1	2,9 (3)	+97,1	0	100 (91)
- Haapajärvi	85,8	14,2 (35)	+40,7	45,1	54,9 (156)
- Haapavesi	99,9	0,1 (1)	-0,1	100	0
- Kärämäki	100	0	0	100	0
- Nivala	96,2	3,8 (14)	+96,2	0	100 (491)
- Oulainen	98,8	1,2 (2)	-1,2	100	0
- Pyhäjärvi	100	0	0	100	0
- Pyhäntä	100	0	0	100	0
- Reisjärvi	99	1 (1)	+99	0	100 (116)
- Siikalatva	100	0	+0,7	99,3	0,7 (1)
- Sievi	94,3	5,7 (14)	+94,3	0	100 (243)
- Ylivieska	97	3 (21)	+97	0	100 (678)

1.2 Rannikon alue

Aluehallintovirasto toteaa, että lukuvuonna 2024–2025 terveydenhoitajan tekemien määräaikaistarkastusten kattavuus parani huomattavasti koko Rannikon alueella (Kalajoki, Merijärvi, Pyhäjoki, Raahe ja Siikajoki).

Lukuvuonna 2023–2024 tarkastettuja oppilaita oli 82,6 % ja lukuvuonna 2024–2025 vastaavasti 98 %, eli parannusta tapahtui 15,4 %.

Tarkastamattomien oppilaiden määrä väheni 613:stä 51:een. (Taulukko 4.)

Kaikissa Rannikon alueen kunnissa kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastuksissa tapahtui parannusta tai tilanne pysyi erittäin hyvänä. Kalajoki, Pyhäjoki ja Merijärvi nousivat selvästi – Kalajoki lähes 100 %:iin, Pyhäjoki ja Merijärvi täyteen kattavuuteen. Raahe paransi tasoa 97,2 %:iin. Siikajoella tarkastusten kattavuus pysyi lähes samana, käytännössä lähes täydellisenä molempina vuosina. (Taulukko 4.)

Taulukko 4. Terveydenhoitajan tekemien määräaikaisten terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1 – 9 lukuvuosilla 2024 – 2025 ja 2023 – 2024 Rannikon alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

	2024 - 2025	2023 - 2024
--	-------------	-------------

Alue	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Muutos edelliseen lukuvuoteen, %	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)
Rannikko	98	12 (51)	+ 15,4	82,6	17,4 (613)
- Kalajoki	99,3	0,7 (7)	+ 35,7	63,6	36,4 (332)
- Merijärvi	100	0	+ 27,3	72,7	27,3 (33)
- Pyhäjoki	100	0	+ 17,7	82,3	17,7 (45)
- Raahe	97,2	2,8 (43)	+ 8,5	88,7	11,3 (202)
- Siikajoki	99,7	0,3 (1)	- 0,1	99,8	0,2 (1)

Terveydenhoitajien toteuttamien laajojen terveystarkastusten kattavuus parani jo valmiiksi hyvästä tasosta lähes täydelliseksi koko Rannikon alueella. Lukuvuonna 2023-2024 tarkastettuja oppilaita oli 96,2 % ja lukuvuonna 2024-2025 vastaavasti 99,9 %, eli parannusta tapahtui 3,7 %. Tarkastamattomien oppilaiden määrä väheni 67:stä yhteen. (Taulukko 5.)

Kaikissa Rannikon alueen kunnissa kouluterveydenhuollon laajojen terveystarkastusten kattavuus oli erinomainen. Kalajoella tilanne parani selvästi – nousu 89,2 %:sta täyteen kattavuuteen. Merijärvi säilytti täydellisen kattavuuden molempina vuosina. Pyhäjoki, Raahe ja Siikajoki paransivat jo valmiiksi korkeaa tasoa entisestään. Koko Rannikon alueella terveydenhoitajien tekemien laajojen terveystarkastusten kattavuus lukuvuonna 2024 – 2025 oli lähes 100 %, mikä kertoo hyvin toimivasta kouluterveydenhuollon järjestelmästä ja resurssoinnista terveydenhoitajien osalta. (Taulukko 5.)

Taulukko 5. Terveydenhoitajan toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2024–2025 ja 2023-2024 Rannikon alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2024 - 2025			2023 - 2024	
	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Muutos edelliseen lukuvuoteen, %	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)
Rannikko	99,9	0,1 (1)	+ 3,7	96,2	3,8 (67)
- Kalajoki	100	0	+ 10,8	89,2	10,8 (54)
- Merijärvi	100	0	0	100	0
- Pyhäjoki	100	0	+ 4,4	95,6	4,4 (4)
- Raahe	100	0	+ 0,6	99,4	0,6 (5)
- Siikajoki	99,5	0,5 (1)	+ 1,5	98	2 (4)

Aluehallintovirasto toteaa, että lukuvuonna 2024–2025 tapahtui merkittävä parannus lääkärin toteuttamien laajojen terveystarkastusten kattavuudessa koko Rannikon alueella. Lukuvuonna 2023-2024 lääkärin tarkastamia oppilaita oli 70,7 % ja lukuvuonna 2024-2025 vastaavasti 97 %, eli parannusta tapahtui 26,2 %. Tarkastamattomien oppilaiden määrä väheni 529:stä 57:ään. (Taulukko 6.)

Kalajoki nousi 3,8 %:sta täyteen lääkärintarkastusten kattavuuteen, mikä on erittäin merkittävä muutos ja viittaa lääkäriresurssien tai toimintatapojen uudelleenjärjestelyyn. Merijärven ja Pyhäjoen tilanne parani myös selvästi – molemmat saavuttivat 100 % kattavuuden. Raahe on ainoa Rannikon alueen kunta, jossa tarkastusten kattavuus heikkeni hieman, mutta taso pysyi silti korkeana (93,6 %). Siikajoella tarkastusten kattavuus pysyi lähes täytenä molempina vuosina. (Taulukko 6.)

Taulukko 6. Lääkäriin toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2024–2025 ja 2023–2024 Rannikon alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2024 - 2025			2023 - 2024	
	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Muutos edelliseen lukuvuoteen, %	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)
Rannikko	97	13 (57)	+ 26,2	70,7	29,3 (529)
- Kalajoki	100	0	+ 96,2	3,8	96,2 (469)
- Merijärvi	100	0	+ 61,2	38,8	61,2 (30)
- Pyhäjoki	100	0	+ 30	70	30 (27)
- Raahe	93,6	6,4 (55)	- 5,1	98,7	1,3 (12)
- Siikajoki	99,2	0,8 (2)	+ 0,9	98,3	1,7 (4)

1.3 Oulu

Aluehallintovirasto toteaa, että lukuvuonna 2024–2025 tapahtui merkittävä parannus terveydenhoitajan tekemien määräaikaistarkastusten kattavuudessa koko Oulun alueella (Kontinkangas, Kaakkuri-Oulunsalo, Tuira sekä Haukipudas ja Kiiminki). Lukuvuonna 2023–2024 tarkastettuja oppilaita oli 83 % ja lukuvuonna 2024–2025 vastaavasti 97,7 %, eli parannusta tapahtui 14,7 %. Tarkastamattomien oppilaiden määrä väheni 1962:stä 357:ään. (Taulukko 7.)

Kontinkankaan ja Tuiran alueilla terveydenhoitajan tekemien määräaikaistarkastusten määrät nousivat erityisesti – molemmissa tarkastusten kattavuus parani noin 20 prosenttiyksikköä. Kaakkuri-Oulunsalo ja Haukipudas-Kiiminki saavuttivat lähes täyden kattavuuden vuonna 2024–2025. Koko Oulun alueella tarkastusten kattavuus nousi yli 97 %:iin, mikä osoittaa kouluterveydenhuollon palveluiden tehostumista ja mahdollisesti parempaa terveydenhoitajien resursointia tai organisointia. (Taulukko 7.)

Taulukko 7. Terveydenhoitajan tekemien määräaikaisten terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1 – 9 I lukuvuosilla

2024 – 2025 ja 2023 – 2024 Oulussa (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

	2024 - 2025			2023 - 2024	
<i>Alue</i>	<i>Tarkastetut, %</i>	<i>Tarkastamattomat, % (lukumäärä)</i>	<i>Muutos edelliseen lukuvuoteen, %</i>	<i>Tarkastetut, %</i>	<i>Tarkastamattomat, % (lukumäärä)</i>
Oulu	97,7	2,3 (357)	+ 14,7	83,0	17,0 (1962)
- Kontinkangas	95	5 (262)	+ 20	75,0	25,0 (903)
- Kaakkuri-Oulunsalo	99	1 (31)	+ 6	93,0	7,0 (126)
- Tuira	97	3 (76)	+ 21	76,0	24,0 (640)
- Haukipudas ja Kiiminki	99,8	0,2 (89)	+ 8,8	91,0	9,0 (293)

Terveystarkastusten toteuttamien laajojen terveystarkastusten kattavuus vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuonna 2024 – 2025 parani koko Oulun alueella, vaikka lähtötaso oli jo korkea. Lukuvuonna 2023-2024 tarkastettuja oppilaita oli 96 % ja lukuvuonna 2024-2025 vastaavasti 98 %, eli parannusta tapahtui 2 %. Tarkastamattomien oppilaiden määrä väheni 367:stä 177:ään. (Taulukko 8.)

Kaakkuri-Oulunsalo ja Haukipudas-Kiiminki saavuttivat lähes täydellisen terveystarkastusten toteuttamien laajojen terveystarkastusten kattavuuden lukuvuonna 2024-2025. Kontinkankaalla tarkastusten määrä parani, mutta jäi 95 %:iin. Tuirassa tarkastusten määrä koki pienen laskun, mutta pysyi silti erittäin hyvällä tasolla. Koko Oulun alueella terveystarkastusten tekemien laajojen terveystarkastusten kattavuus nousi entisestään, mikä kertoo Oulussa hyvin toimivasta kouluterveydenhuollosta ja mahdollisesti terveystarkastajien paremmasta koordinoinnista tai resursoinnista. (Taulukko 8.)

Taulukko 8. Terveystarkastusten toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2024-2025 ja 2023-2024 Oulussa (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

	2024 - 2025			2023 - 2024	
<i>Alue</i>	<i>Tarkastetut, %</i>	<i>Tarkastamattomat, % (lukumäärä)</i>	<i>Muutos edelliseen lukuvuoteen, %</i>	<i>Tarkastetut, %</i>	<i>Tarkastamattomat, % (lukumäärä)</i>
Oulu	98	2 (177)	+ 2	96	4 (367)
- Kontinkangas	94	6 (148)	+ 3	91	9 (309)
- Kaakkuri-Oulunsalo	99,99	0,01 (2)	+ 0,99	99	1 (22)
- Tuira	98,5	1,5 (27)	- 0,5	99	1 (14)
- Haukipudas ja Kiiminki	100	0	+ 1	99	1 (22)

Aluehallintovirasto toteaa, että myös lääkärin toteuttamien laajojen terveystarkastusten kattavuus vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuonna 2024 – 2025 parani koko Oulun alueella, vaikka lähtötaso oli jo hyvä. Lukuvuonna 2023-2024 tarkastettuja oppilaita oli 95 % ja lukuvuonna 2024-2025 vastaavasti 97 %, eli parannusta tapahtui 2 %. Tarkastamattomien oppilaiden määrä väheni 449:stä 244:ään. (Taulukko 9.)

Lääkärintarkastusten kattavuus Oulussa lukuvuonna 2024 – 2025 parantui eniten Kontinkankaalla – nousu 88 %:sta 95 %:iin. Kaakkuri-Oulunsalon alueella lääkärintarkastusten määrä koki pienen laskun, mutta pysyi edelleen hyvällä tasolla (96,7 %). Tuirassa säilyi saman 96 %:n tason molempina lukuvuosina. Haukiputaalla ja Kiimingissä saavutettiin lähes täydellinen lääkärintarkastusten kattavuus (99,7 %). Koko Oulun alueella lääkärin toteuttamien tarkastusten kattavuus parani, mikä viittaa lääkäriresurssien vahvistumiseen tai toiminnan tehostumiseen. (Taulukko 9.)

Taulukko 9. Lääkärin toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2024–2025 ja 2023-2024 Oulussa (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2024 - 2025			2023 - 2024	
	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Muutos edelliseen lukuvuoteen, %	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)
Oulu	97	3 (244)	+ 2	95	5 (449)
- Kontinkangas	95	5 (130)	+ 7	88	12 (349)
- Kaakkuri-Oulunsalo	96,7	3,3 (31)	- 2,3	99	1 (15)
- Tuira	96	4 (77)	0	96	4 (76)
- Haukipudas ja Kiiminki	99,7	0,3 (6)	+ 0,7	99	1 (9)

1.4 Oulunkaari

Aluehallintovirasto toteaa, että koko Oulunkaaren alueella (Ii, Pudasjärvi, Vaala, Utajärvi, Muhos ja Tyrnävä) tapahtui pieni mutta positiivinen kehitys terveydenhoitajan tekemien määräaikaisten terveystarkastusten kattavuudessa lukuvuoden 2024 – 2025 aikana. Lukuvuonna 2023-2024 tarkastettuja oppilaita oli 98 % ja lukuvuonna 2024-2025 vastaavasti 99 %, eli parannusta tapahtui 1 %. Tarkastamattomien oppilaiden määrä väheni 61:stä 35:een. (Taulukko 10.)

Lukuvuonna 2024 – 2025 määräaikaistarkastukset Oulunkaaren alueella Pudasjärvellä, Vaalassa ja Utajärvellä toteutuivat täysin. Myös Iissä oltiin erittäin lähellä täyttä kattavuutta (99,7 %). Muhoksella (98,5 %) ja Tyrnävällä (98 %) määräaikaistarkastukset toteutuivat myös hyvin. Vuoden 2023–2024 kuntakohtaiset tiedot puuttuvat, joten vertailua ei voida tehdä kunnittain, mutta koko alueen tasolla kehitys on ollut myönteistä. (Taulukko 10.)

Taulukko 10. Terveydenhoitajan tekemien määräaikaisten terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1 – 9 lukuvuosina 2024 – 2025 ja 2023 – 2024 Oulukaaren alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2024 - 2025			2023 - 2024	
	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Muutos edelliseen lukuvuoteen, %	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)
Oulunkaari	99	1 (35)	+ 1	98	2 (61)
Ii	99,7	0,3 (3)	-	ei tietoa	ei tietoa
Pudasjärvi	100	0	-	"	"
Vaala	100	0	-	"	"
Utajärvi	100	0	-	"	"
Muhos	98,5	1,5 (14)	-	"	"
Tyrnävä	98	2 (18)	-	"	"

Oulukaaren alueella terveydenhoitajan toteuttamat laajat terveystarkastukset toteutuivat erinomaisesti molempina lukuvuosina. Lukuvuonna 2023-2024 tarkastettuja oppilaita oli 99,9 % ja lukuvuonna 2024-2025 vastaavasti 99,5 %. Vain muutama oppilas jäi tarkastamatta. (Taulukko 11.)

Lukuvuonna 2024 – 2025 Iissä, Pudasjärvellä, Vaalassa ja Utajärvellä kaikki terveydenhoitajan suorittamat laajat terveystarkastukset toteutuivat. Myös Muhoksella ja Tyrnävällä tarkastukset toteutuivat lähes 100 %:sesti. Lähes kaikki tarkastukset toteutuivat, mikä kertoo hyvin toimivasta kouluterveydenhuollosta. Vuoden 2023–2024 kuntakohtaiset tiedot puuttuvat, joten tarkkaa vertailua ei voida tehdä kunnittain. (Taulukko 11.)

Taulukko 11. Terveydenhoitajan toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2024 – 2025 ja 2023 – 2024 Oulukaaren alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2024 - 2025			2023 - 2024	
	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Muutos edelliseen lukuvuoteen, %	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)
Oulunkaari	99,5	0,5 (4)	- 0,4	99,9	0,1 (1)

Ii	100	0	-	ei tietoa	ei tietoa
Pudasjärvi	100	0	-	"	"
Vaala	100	0	-	"	"
Utajärvi	100	0	-	"	"
Muhos	99,6	0,4 (2)	-	"	"
Tyrnävä	99,5	0,5 (2)	-	"	"

Aluehallintovirasto toteaa, että koko Oulukaaren alueella lääkärin toteuttamien laajojen terveystarkastusten kattavuus heikkeni hieman edelliseen lukuvuoteen verrattuna. Lukuvuonna 2023-2024 tarkastettuja oppilaita oli 97,4 % ja lukuvuonna 2024-2025 vastaavasti 94 %, eli heikennystä tapahtui 3,4 %. Tarkastamattomien oppilaiden määrä lisääntyi 38:sta 98:aan. (Taulukko 12.)

Oulunkaaren alueella lukuvuonna 2024 – 2025 kaikki lääkärin tekemät laajat terveystarkastukset toteutuivat Pudasjärvellä ja Vaalassa. Myös Iissä oltiin lähellä täyttä kattavuutta (99,6 %). Utajärvellä ja Muhoksella tarkastukset toteutuivat yli 90 %:sesti. Tyrnävällä lääkärin tarkastamattomien osuus oli korkein (14 %), mikä vaikuttaa koko alueen keskiarvoon. (Taulukko 12.)

Taulukko 12. Lääkärin toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2024–2025 ja 2023-2024 Oulunkaaren alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2024 - 2025			2023 - 2024	
	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Muutos edelliseen lukuvuoteen, %	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)
Oulunkaari	94	6 (98)	- 3,4	97,4	2,6 (38)
Ii	99,6	0,4 (2)	-	ei tietoa	ei tietoa
Pudasjärvi	100	0	-	"	"
Vaala	100	0	-	"	"
Utajärvi	91	9 (8)	-	"	"
Muhos	94	6 (28)	-	"	"
Tyrnävä	86	14 (60)	-	"	"

1.5 Koillismaa

Aluehallintovirasto toteaa, että Koillismaan alueella (Kuusamo ja Taivalkoski) terveydenhoitajan tekemät määräaikaistarkastukset toteutuivat erittäin hyvin molempina lukuvuosina. Lukuvuonna 2023-2024 tarkastettuja oppilaita oli 100 % ja lukuvuonna 2024-2025 vastaavasti 99,5 %, eli heikennystä tapahtui 0,5 %. Taivalkoskella toteutuivat kaikki oppilaiden määräaikaistarkastukset lukuvuonna 2024-2025, kun Kuusamossa tarkastamatta jäi 8 oppilasta. (Taulukko 13).

Taulukko 13. Terveydenhoitajan tekemien määräaikaisten terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1 – 9 lukuvuosina 2024 – 2025 ja 2023 – 2024 Koillismaan alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

	2024 - 2025			2023 - 2024	
Alue	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Muutos edelliseen lukuvuoteen, %	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)
Koillismaa	99,5	0,5 (8)	- 0,5	100	0
Kuusamo	99,4	0,6 (8)	- 0,6	"	"
Taivalkoski	100	100	0	"	"

Koillismaan alueella Kuusamossa ja Taivalkoskella terveydenhoitajan toteuttamat laajat terveystarkastukset vuosiluokilla 1, 5 ja 8 toteutuivat molempina lukuvuosina täydellisesti (Taulukko 14).

Taulukko 14. Terveydenhoitajan toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2024 – 2025 ja 2023 – 2024 Koillismaan alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

	2024 - 2025			2023 - 2024	
Alue	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Muutos edelliseen lukuvuoteen, %	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)
Koillismaa	100	0	0	100	0
Kuusamo	100	0	0	"	"
Taivalkoski	100	0	0	"	"

Aluehallintovirasto toteaa, että lukuvuonna 2024–2025 Koillismaalla tapahtui merkittävä parannus lääkärin toteuttamien laajojen terveystarkastusten kattavuudessa sekä Kuusamossa, että Taivalkoskella. Lukuvuonna 2023-2024 lääkärin tarkastamia oppilaita oli 88 % ja lukuvuonna 2024-2025 vastaavasti 99 %, eli parannusta tapahtui 11 %. Tarkastamattomien oppilaiden määrä vähentyi 109:stä kuuteen (6). Vuoden 2023–2024 kuntakohtaiset tiedot puuttuvat, joten tarkkaa vertailua ei voida tehdä kunnittain. (Taulukko 15.)

Taulukko 15. Lääkärin toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2024 – 2025 ja 2023 – 2024 Koillismaan alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

	2024 - 2025			2023 - 2024	
Alue	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Muutos edelliseen lukuvuoteen, %	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)
Koillismaa	99	1 (6)	+11	88	12 (109)

Kuusamo	99,7	0,3 (4)	-	ei tietoa	ei tietoa
Taivalkoski	98,4	1,6 (2)	-	"	"

1.6 Lakeus

Aluehallintovirasto toteaa, että Lakeuden alueella (Hailuoto, Kempele, Liminka ja Lumijoki) terveydenhoitajan tekemät määräaikaistarkastukset toteutuivat hyvin molempina lukuvuosina, ja kattavuus parani lukuvuoden 2024–2025 aikana. Lukuvuonna 2023–2024 tarkastettuja oppilaita oli 93,5 % ja lukuvuonna 2024–2025 vastaavasti 95,6 %, eli parannusta tapahtui 2,1 %. Tarkastamattomien oppilaiden määrä vähentyi 225:stä 119:ään, mikä osoittaa toiminnan tehostumista. (Taulukko 16.) Selvityksen mukaan Lakeuden toteumaprosenttia laskee haasteet tarkastusten toteuttamisessa Limingassa, missä lääkärintarkastuksia toteutui 39 %. Näille oppilaille on suunniteltu tarkastusten ajankohdat syksyille 2025.

Lumijoella toteutuivat lähes kaikki oppilaiden määräaikaistarkastukset. Hailuodossa ja Kempeleessä tarkastettujen osuus oli 96 %. Suurin määrä ilman määräaikaistarkastusta jääneitä oppilaita oli Limingassa (70) ja Kempeleessä (41). Lukuvuoden 2023–2024 kuntakohtaiset tiedot puuttuvat, joten tarkkaa vertailua kunnittain ei voida tehdä. (Taulukko 16).

Taulukko 16. Terveydenhoitajan tekemien määräaikaisten terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1 – 9 lukuvuosina 2024 – 2025 ja 2023 – 2024 Lakeuden alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2024 - 2025			2023 - 2024	
	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Muutos edelliseen lukuvuoteen, %	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)
Lakeus	95,6	4,4 (119)	+ 2,1	93,5	6,5 (225)
Hailuoto	96	4 (4)	-	ei tietoa	ei tietoa
Kempele	96	4 (41)	-	"	"
Liminka	95	5 (70)	-	"	"
Lumijoki	98	2 (4)	-	"	"

Lakeuden alueella terveydenhoitajan toteuttamat laajat terveystarkastukset toteutuivat erinomaisesti molempina vuosina. Vuonna 2024–2025 tarkastusten kattavuus laski hieman, mutta pysyi edelleen korkealla tasolla (97 %). Lukuvuonna 2023–2024 tarkastettuja oppilaita oli 100 % ja lukuvuonna 2024–2025 vastaavasti 97 %, eli heikennystä tapahtui 3 %. Tarkastamattomien oppilaiden määrä lisääntyi nolasta (0) 44:ään. (Taulukko 17.)

Lukuvuonna 2024 – 2025 Hailuodossa toteutuivat kaikki oppilaiden laajat terveystarkastukset, Kempeleessä ja Lumijoella lähes kaikki. Limingassa 36 oppilasta jäi ilman terveydenhoitajan tekemää laajaa tarkastusta. (Taulukko 17.)

Taulukko 17. Terveystarkastusten toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2024 – 2025 ja 2023 – 2024 Lakeuden alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2024 - 2025			2023 - 2024	
	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Muutos edelliseen lukuvuoteen, %	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)
Lakeus	97	3 (44)	- 3	100	0
Hailuoto	100	0	0	"	"
Kempele	99	1 (2)	- 1	"	"
Liminka	95	5 (36)	- 5	"	"
Lumijoki	95	5 (6)	- 5	"	"

Aluehallintovirasto toteaa, että lukuvuonna 2024–2025 tapahtui selvä heikennys lääkärin toteuttamien laajojen terveystarkastusten kattavuudessa koko Lakeuden alueella. Tarkastamattomien oppilaiden määrä yli kaksinkertaistui. Lukuvuonna 2023-2024 tarkastettuja oppilaita oli 89,6 % ja lukuvuonna 2024-2025 vastaavasti 76 %, eli heikennystä tapahtui 13,6 %. Tarkastamattomien oppilaiden määrä lisääntyi 185:sta 430:een. (Taulukko 18.)

Lukuvuonna 2024 – 2025 Hailuodossa toteutuivat kaikki oppilaiden lääkärintarkastukset, Kempeleessä ja Lumijoella lähes kaikki. Limingassa 416 oppilasta jäi ilman lääkärin tekemää laajaa tarkastusta. Limingan tilanne poikkeaa merkittävästi muista kunnista ja vaikuttaa voimakkaasti koko alueen keskiarvoon. Tämä viittaa mahdollisiin haasteisiin esimerkiksi lääkäri työvoiman saatavuudessa, resurssipulaan tai järjestämisvastuun toteutuksessa. (Taulukko 18.)

Taulukko 18. Lääkärin toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2024 – 2025 ja 2023 – 2024 Lakeuden alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2024 - 2025			2023 - 2024	
	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Muutos edelliseen lukuvuoteen, %	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)
Lakeus	76	24 (430)	- 13,6	89,6	10,4 (185)
Hailuoto	100	0	-	ei tietoa	ei tietoa
Kempele	99	1 (8)	-	"	"

Liminka	39	61 (416)	-	"	"
Lumijoki	95	5 (6)	-	"	"

2. Pohteen kouluterveydenhuollon henkilöstöresurssit

Kouluterveydenhuollossa suositellut oppilasmäärät ovat terveydenhoitajille 460 ja lääkäreille 2100. (Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon henkilöstömitoitussuositukset 2023, s. 6:
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/146482/URN_ISBN_978-952-408-082-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y).

2.1 Henkilöstöresurssit alueittain

Aluehallintoviraston saamasta lausunnosta ja selvityksestä voidaan todeta, että koko Pohteen alueen kouluterveydenhuollon henkilöstöresurssit terveydenhoitajien osalta ovat THL:n vuoden 2023 suosituksen mukaiset tai paremmat. Tämä tukee tarkastusten korkeaa kattavuutta ja palvelun laatua. (Taulukko 19.)

Taulukko 19. Oppilasmäärä per kouluterveydenhoitaja (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	Lukuvuosi	Oppilaita	Terveydenhoitaja resurssit (suositus)	Oppilaita per terveydenhoitaja (suositus 460 per terveydenhoitaja)
Oulun eteläinen	2024-25	8930	21,7 (19,4)	412
	2023-24	8987	19,8 (19,5)	454
Rannikko	2024-25	5152	11,91 (11,2)	433
	2023-24	5492	11,52 syksy; 12,22 kevät (11,9)	477 syksy; 449 kevät
Oulu	2024-25	22807	50 (49,6)	456
	2023-24	22923	49 (49,8)	468
Oulunkaari	2024-25	4495	10,1 (9,77)	445
	2023-24	4604	9,5 (10)	485
Koillismaa	2024-25	2585	7,1 (5,6)	364
	2023-24	2776	6,2 (6)	448
Lakeus	2024-25	4504	10,7 (9,8)	421
	2023-24	5231	11,5 (11,4)	455

Selvityksen mukaan lääkäriresurssien osalta ei ole tarkkaa tietoa, minkä verran sitä on varattu kouluterveydenhuoltoon muutoin kuin laskennallisen mitoitussuosituksen osalta. Kouluterveydenhuollon lääkäriresurssi on laskettu taulukoihin ns. tehokkaan työajan mukaan. Lukuvuoden 2024-2025 luvuissa ei ole otettu huomioon taukoja, lomia tai muita poissaoloja. Resurssi on määritelty lakisääteisten tarkastusten mukaan laskien tämän

päälle 20 % lisää muiden kouluterveydenhuoltoon kuuluvien tehtävien hoitamista varten.

Selvityksessä todetaan, että kouluterveydenhuollon tarkastuksia on toteutettu kevään 2025 aikana myös ostopalveluna mikä ei ole mukana resurssiluvuissa. Saadusta selvityksestä voidaan kuitenkin todeta, että Pohteen koululääkäripalveluissa on edelleen resurssivaje, joka voi vaikuttaa tarkastusten toteutumiseen ja oppilaiden yhdenvertaiseen palveluun. Suositus (2100 oppilasta/lääkäri) ei toteutunut millään Pohteen alueella lukuvuonna 2024–2025. (Taulukko 20.)

Taulukko 20. Oppilasmäärä per koululääkäri (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	Lukuvuosi	Oppilaita	Lääkäriresurssit (suositus)	Oppilaita per lääkäri (suositus 2100 per lääkäri)
Oulun eteläinen	2024-25	8930	1,65 (4,3)	5412
	2023-24	8987	ei tietoa (4,3)	ei tietoa
Rannikko	2024-25	5152	1,07 (2,5)	4815
	2023-24	5492	ei tietoa (2,6)	ei tietoa
Oulu	2024-25	22807	4,61 (10,9)	4947
	2023-24	22923	8,05 (10,9)	2848
Oulunkaari	2024-25	4495	0,5 (2,1)	8990
	2023-24	4604	0,3 (2,2)	4604
Koillismaa	2024-25	2585	0,35 (1,3)	7386
	2023-24	2776	0,4 (1,3)	2776
Lakeus	2024-25	4504	1,61 (2,1)	2798
	2023-24	5231	0,65 (2,5)	5231

2.2 Henkilöstöresurssit kunnittain

Aluehallintovirasto toteaa, ettei tietoa siitä, minkä verran koululääkäreiden resursseja on varattu alueiden kouluterveydenhuoltoon kuntakohtaisesti, ole saatavilla.

Oulun eteläisen alueen osalta useimpien kuntien osalta lukuvuonna 2024-2025 kouluterveydenhoitajien resurssi parani lukuvuoteen 2023-2024 verrattuna, erityisesti Haapavedellä ja Nivalassa. Resurssivajetta on edelleen Alavieskassa ja Pyhännällä (yli 480 oppilasta per terveydenhoitaja). Resurssien lisäys näkyy selvästi alueen kouluterveydenhoitajien kokonaisresurssissa, joka on suosituksen mukainen. (Taulukko 21.)

Taulukko 21. Oulun eteläisen kuntien oppilasmäärä per kouluterveydenhoitaja (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	Lukuvuosi	Oppilaita	Terveystenhoitajaresurssit (suositus)	Oppilaita per terveydenhoitaja (suositus 460 per terveydenhoitaja)
Oulun eteläinen	2024-25	8930	21,7 (19,4)	412
	2023-24	8987	19,8 (19,5)	454
Ylivieska	2024-25	2123	4,6 (4,5)	462
	2023-24	2147	4,4 (4,7)	488
Alavieska	2024-25	310	0,6 (0,7)	517
	2023-24	319	0,6 (0,7)	532
Sievi	2024-25	717	1,7 (1,6)	422
	2023-24	790	1,6 (1,7)	494
Nivala	2024-25	1509	3,9 (3,3)	387
	2023-24	1540	3,3 (3,3)	467
Haapajärvi	2024-25	919	2 (2)	460
	2023-24	713	1,9 (1,6)	375
Reisjärvi	2024-25	281	0,7 (0,6)	401
	2023-24	310	0,9 (0,7)	344
Oulainen	2024-25	780	1,8 (1,7)	433
	2023-24	814	1,8 (1,8)	452
Haapavesi	2024-25	840	2,4 (1,8)	350
	2023-24	858	1,8 (1,9)	477
Pyhäntä	2024-25	244	0,5 (0,5)	488
	2023-24	239	0,5 (0,5)	478
Pyhäjärvi	2024-25	454	1,4 (1)	324
	2023-24	465	1,4 (1)	332
Kärsämäki	2024-25	277	0,7 (0,6)	396
	2023-24	299	0,8 (0,7)	374
Siikalatva	2024-25	476	1,5* (1)	317*
	2023-24	493	0,8 (1,1)	616

* Sisältyy myös muuta terveydenhoitajan työtä

Rannikon alueella useimpien kuntien osalta lukuvuonna 2024-2025 kouluterveydenhoitajien resurssi parani lukuvuoteen 2023-2024 verrattuna, erityisesti Raahessa ja Kalajoella. Resurssivajetta on Siikajoella ja Pyhäjoella (yli 480 oppilasta per terveydenhoitaja). Resursseissa on tapahtunut hieman vähennystä, mutta myös oppilasmäärä on vähentynyt, joten alueen kouluterveydenhuollon terveydenhoitajaresurssit ovat edelleen suosituksen mukaiset. (Taulukko 22.)

Taulukko 22. Rannikon alueen kuntien oppilasmäärä per kouluterveydenhoitaja (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	Lukuvuosi	Oppilaita	Terveystenhoitajaresurssit	Oppilaita per
------	-----------	-----------	----------------------------	---------------

			(suositus)	terveydenhoitaja (suositus 460 per terveydenhoitaja)
Rannikko	2024-25	5152	11,91 (11,2)	433
	2023-24	5492	11,52 syksy; 12,22 kevät (11,9)	477 syksy; 449 kevät
Raahe	2024-25	2443	6,15 (5,3)	397
	2023-24	2873	6,41 (6,25)	448
Siikajoki	2024-25	694	1,46 (1,5)	475
	2023-24	693	1,56 (1,5)	444
Kalajoki	2024-25	1455	3,2 (3,16)	455
	2023-24	1412	2,35 (3,06) syksy 3,05 (3,06) kevät	601 463
Merijärvi	2024-25	178	0,4 (0,4)	445
	2023-24	170	0,4 (0,4)	425
Pyhäjoki	2024-25	382	0,7 (0,8)	546
	2023-24	344	0,8 (0,7)	430

Oulun alueella lukuvuonna 2024-2025 kouluterveydenhoitajien resursseissa on tapahtunut hieman lisäystä lukuvuoteen 2023-2024 verrattuna, kuten myös oppilasmäärässä. Alueen kouluterveydenhuollon terveydenhoitajaresurssit ovat THL:n 2023 suosituksen mukainen. (Taulukko 23.)

Taulukko 23. Oulun alueen kuntien oppilasmäärä per kouluterveydenhoitaja (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	Lukuvuosi	Oppilaita	Terveydenhoitajaresurssit (suositus)	Oppilaita per terveydenhoitaja (suositus 460 per terveydenhoitaja)
Oulun alue	2024-25	8930	21,7 (19,4)	412
	2023-24	8987	19,8 (19,5)	454
Tuira	2024-25	5951	13 (12,9)	458
	2023-24	5335	13 (11,6)	410
Haukipudas - Kiiminki	2024-25	5606	11 (12,2)	510
	2023-24	5863	11 (12,7)	530
Kontinkangas	2024-25	7900	18 (17,2)	439
	2023-24	7800	17 (17)	459
Kaakkuri - Oulunsalo	2024-25	2855	8 (6,2)	357
	2023-24	3925	8 (8,5)	490

Oulunkaaren alueen kunnissa lukuvuonna 2024-2025 kouluterveydenhoitajaresurssi on suositusten mukainen (enintään 460 oppilasta per terveydenhoitaja), paitsi Tyrnävällä, jossa on resurssivajetta (530 oppilasta per terveydenhoitaja). Vertailutietoa lukuvuoden 2023-2024 osalta ei ole saatavissa. (Taulukko 24.)

Taulukko 24. Oulunkaaren alueen kuntien oppilasmäärä per kouluterveydenhoitaja (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	Lukuvuosi	Oppilaita	Terveystenhoitajaresurssit (suositus)	Oppilaita per terveydenhoitaja (suositus 460 per terveydenhoitaja)
Oulunkaari	2024-25	4495	10,1 (9,77)	445
	2023-24	4604	9,5 (10)	485
Ii	2024-25	1421	3,5 (3,1)	406
	2023-24	ei tietoa	ei tietoa	ei tietoa
Pudasjärvi	2024-25	741	2,5 (1,6)	296
	2023-24	ei tietoa	ei tietoa	ei tietoa
Vaala	2024-25	191	0,6 (0,4)	318
	2023-24	ei tietoa	ei tietoa	ei tietoa
Utajärvi	2024-25	237	0,6 (0,5)	395
	2023-24	ei tietoa	ei tietoa	ei tietoa
Muhos	2024-25	1375	3 (3)	458
	2023-24	ei tietoa	ei tietoa	ei tietoa
Tyrnävä	2024-25	1271	2,4 (2,8)	530
	2023-24	ei tietoa	ei tietoa	ei tietoa

Koillismaan alueen kunnissa lukuvuonna 2024-2025

kouluterveydenhoitajien resurssit ovat sekä Kuusamossa että Taivalkoskella THL:n 2023 suosituksen mukaiset. Vertailutietoa lukuvuoden 2023-2024 osalta ei ole saatavissa. (Taulukko 25.)

Taulukko 25. Koillismaan alueen kuntien oppilasmäärä per kouluterveydenhoitaja (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	Lukuvuosi	Oppilaita	Terveystenhoitajaresurssit (suositus)	Oppilaita per terveydenhoitaja (suositus 460 per terveydenhoitaja)
Koillismaa	2024-25	2585	7,1 (5,6)	364
	2023-24	2776	6,2 (6)	448
Kuusamo	2024-25	1483	3,6 (3,22)	412
	2023-24	ei tietoa	ei tietoa	ei tietoa
Taivalkoski	2024-25	356	1 (0,8)	356
	2023-24	ei tietoa	ei tietoa	ei tietoa

Lakeuden alueen kunnissa lukuvuonna 2024-2025

kouluterveydenhoitajaresurssi on suositusten mukainen (vähintään 460 oppilasta per terveydenhoitaja), paitsi Lumijoella, jossa on resurssivajetta (660 oppilasta per terveydenhoitaja). Vertailutietoa lukuvuoden 2023-2024 osalta ei ole saatavissa. (Taulukko 24.)

Taulukko 26. Lakeuden alueen kuntien oppilasmäärä per kouluterveydenhoitaja (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	Lukuvuosi	Oppilaita	Terveystarkastusresurssit (suositus)	Oppilaita per terveydenhoitaja (suositus 460 per terveydenhoitaja)
Lakeus	2024-25	4504	10,7 (9,8)	421
	2023-24	5231	11,5 (11,4)	455
Hailuoto	2024-25	81	0,2 (0,2)	405
	2023-24	ei tietoa	ei tietoa	ei tietoa
Kempele	2024-25	1993	5 (4,3)	399
	2023-24	ei tietoa	ei tietoa	ei tietoa
Liminka	2024-25	2100	5 (4,7)	420
	2023-24	ei tietoa	ei tietoa	ei tietoa
Lumijoki	2024-25	330	0,5 (0,7)	660
	2023-24	ei tietoa	ei tietoa	ei tietoa

3. Omavalvonta koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa

Mämmi-Laukan, Peltokorven, Malilan ja Harjun selvityksen mukaan Pohteen koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa omavalvonta toteutetaan vastuualueittain laadittujen suunnitelmien pohjalta.

Omavalvontasuunnitelma kattaa terveydenhoitajien ja lääkäreiden palvelut, mutta myös koulukuraattori- ja koulupsykologitoiminnan, ja se toimii koko opiskeluhuollon yhteisenä ohjausasiakirjana. Omavalvontasuunnitelma valmistui 24.6.2025, ja sen lukuversio on nähtävillä Pohteen verkkosivuilla osoitteessa https://pohde.fi/wp-content/uploads/2023/10/Omavalvontasuunnitelma-Opiskeluhuolto_Taydennyksia250925-1.pdf.

Selvityksen mukaan opiskeluhuollon vastuuyksikköpäälliköt suunnittelevat ja seuraavat terveystarkastusten toteutusta ja resursseja yhdessä kouluterveydenhuollon henkilöstön kanssa. Vastuuyksikköpäälliköt laskevat henkilöstön riittävyyden koulukohtaisesti ja resurssit tarkastellaan vähintään vuosittain tehden tarvittavat muutokset vastuuyksikön sisällä. Tarvittaessa resursseja siirretään yksiköiden välillä. Pitkiin poissaoloihin (esim. opinto- tai vanhempainvapaat) järjestetään sijaisuus. Äkillisiin poissaoloihin vastaaminen voi olla haasteellista ja aiheuttaa ajoittaista henkilöstövajetta. Lukuvuonna 2024–2025 lisättiin määräaikaista resursseja alueille, joissa tarkastusten toteutuksessa oli ollut vaikeuksia.

Selvityksessä todetaan, että vastuuyksikköpäälliköt seuraavat laajojen ja määräaikaisten terveystarkastusten toteutumista kuukausittain. Seurantaa

tekevät myös perhekeskuspalveluiden ja sosiaalipalveluiden johto. Haasteisiin reagoidaan yhdessä etsimällä ratkaisuja yksikkökohtaisesti.

Selvityksen mukaan vuonna 2025 käyttöön otettiin sähköinen raportointityökalu, joka mahdollistaa tarkemman ja ajantasaisemman seurannan. Tähän asti toteumatietoja on kerätty manuaalisesti, mutta uusi työkalu tuo tehokkuutta ja vertailtavuutta.

Selvityksessä todetaan, että oppilaat osallistuvat tarkastuksiin pääsääntöisesti hyvin. Mikäli oppilas ei saavu tarkastukseen, hänelle tarjotaan uusi aika. Tarvittaessa ollaan yhteydessä huoltajiin. Jos oppilas ei edelleenkään saavu, arvioidaan tuen tarve yhteistyössä koulun ja sosiaalihuollon kanssa. Kaikille tarkastamattomille on lukuvuonna 2024–2025 tarjottu uusi aika tai suunniteltu tarkastus syksyllä.

Aluehallintovirasto toteaa saadun selvityksen perusteella, että tarkastamisen toteutumisen tavoissa on ollut eroja ja ne eivät ole toteutuneet yhdenvertaisesti. Selvityksessä todetaan, että Pohde on käynnistänyt henkilöstöresurssin turvaamiseksi ja kouluterveydenhuollon tarkastusten ajanvarausten ja sisältöjen yhdenmukaistamiseksi kehittämistyön, jonka tavoitteena on yhdenmukaistaa ajanvarauskäytännöt ja tarkastusten sisällöt, selkeyttää terveydenhoitajien tehtävänkuvaa sekä parantaa lääkäripalveluiden saatavuutta ja tasaisuutta koko alueella. Uudet käytännöt otetaan käyttöön lukuvuoden 2025–2026 alussa, ja terveydenhoitajien tehtäväkuvat yhtenäistetään syksyn 2025 aikana.

Selvityksen mukaan lokakuussa 2024 voimaan tullut organisaatiouudistus, jossa kaikki perhekeskuspalvelut siirtyivät sektorimalliseen johtamiseen, on mahdollistanut henkilöstöresurssien parempaa hallintaa ja palveluiden yhdenmukaistamista koko Pohteen alueella.

Aluehallintovirasto toteaa saamansa selvityksen pohjalta, että Pohteen kouluterveydenhuollon omavalvonta on tehostunut ja seurannassa havaittuja vakavia puutteita palvelujen järjestämiseksi on kyetty korjaamaan. Positiivinen kehitys on nähtävissä lähes kaikilla alueilla, erityisesti terveydenhoitajien toteuttamat terveystarkastukset toteutuivat hyvin.

Lääkärintarkastusten toteutumisessa on kuitenkin alueellisia ja kuntakohtaisia eroja. Oulun eteläisen alueella (39,3 % → 90 %), Rannikolla (70,7 % → 97 %) ja Koillismaalla (88 % → 99 %) on tapahtunut selkeää parannusta lääkärintarkastusten toteutumisessa. Tämä viittaa lääkäriresurssien vahvistumiseen tai toiminnan tehostumiseen. Sen sijaan Lakeuden (89,6 % → 76 %) ja Oulunkaaren (97,4 % → 94 %) alueilla on tapahtunut heikennystä. Erityisesti Lakeuden alueella Limingassa

koululääkäripalveluiden saatavuudessa on merkittäviä puutteita, sillä lääkäri tarkasti vain 39 % oppilaista, mikä vaikutti myös Lakeuden kokonaistulokseen. Oulunkaaren alueella Tyrnävällä lääkärintarkastuksista toteutui 86 %, mikä myös heikentää koko Oulunkaaren alueen keskiarvoa. Koillismaalla lähes kaikki koululääkärin suorittamat laajat terveystarkastukset toteutuivat.

Yhteenveto

Aluehallintovirasto toteaa, että alue- ja kuntakohtaisen tiedon saatavuus, omavalvonta ja tiedot palvelujen toteutumisen osalta ovat parantuneet huomattavasti verrattuna lukuvuoden 2023-2024 tilanteeseen. Lääkäriresurssien osalta ei ole tarkkaa tietoa, minkä verran sitä on varattu kouluterveydenhuoltoon muutoin kuin laskennallisen mitoitussuosituksen osalta.

Palveluiden järjestäminen ja saatavuus

Selvityksen mukaan kouluterveydenhuollon palvelut jakautuvat kahdelle eri toimialueelle: Perhe- ja sosiaalipalvelujen ja OYS psykiatria -toimialue tuottaa terveydenhoitajapalvelut ja Terveiden- ja sairaanhoidon palvelujen toimialue tuottaa koululääkäripalvelut.

Aluehallintovirasto katsoo saatujen selvitysten perusteella, että Pohteen kouluterveydenhuollon palveluiden järjestämisessä on tapahtunut selkeä parannus lukuvuodesta 2023- 2024 lukuvuoteen 2024 – 2025 verrattuna. Terveystarkastusten tekemät määräaikaistarkastukset ja laajat terveystarkastukset toteutuvat Pohteella hyvin ja toteutuminen parani merkittävästi lähes kaikilla alueilla. Suurimmat parannukset tapahtuivat Oulun eteläisen alueella, Rannikolla sekä Oulun Kontinkankaalla ja Tuirassa. Lääkärintarkastusten osalta tarkastukset toteutuivat myös paremmin verrattuna edelliseen lukuvuoteen, mutta Lakeudella ja Oulunkaarella havaittiin heikennystä, erityisesti Limingassa ja Tyrnävällä. Yksittäisten kuntien tilanne vaikuttaa voimakkaasti alueellisiin keskiarvoihin, kuten Limingan heikko lääkärintarkastusten toteuma Lakeuden alueella.

Aluehallintovirasto toteaa, että Pohteen toteuttama organisaatiouudistus, resurssien kohdentaminen ja toiminnan tehostaminen ovat todennäköisesti vaikuttaneet positiiviseen kehitykseen. Pohde on tehnyt merkittäviä toimenpiteitä, jotka ovat parantaneet kouluterveydenhuollon terveydenhoitaja- ja lääkäripalveluiden saatavuutta ja laatua.

Terveystarkastusten toteuttamien määräaikaistarkastusten osalta aluehallintovirasto toteaa, että tarkastamattomien oppilaiden määrä väheni merkittävästi, mikä kertoo toiminnan tehostumisesta. Koko Pohteen alueella ilman määräaikaistarkastusta lukuvuotena 2024 – 2025 jäi 677 oppilasta, kun vastaava luku lukuvuonna 2023 – 2024 oli 3455 oppilasta.

Kaikki määräaikaistarkastukset lukuvuoden 2024 – 2025 aikana toteutuivat Kärsämäellä, Pyhäjärvellä, Siikalatvassa, Merijärvellä, Pyhäjoella, Pudasjärvellä, Vaalassa, Utajärvellä ja Taivalkoskella. Eniten määräaikaistarkastuksia jäi toteutumatta Pyhännällä (32 oppilasta = 20 %), Kontinkankaalla (262 oppilasta = 5 %) ja Limingassa (70 oppilasta = 5 %), vaikka Kontinkankaalla tapahtui merkittävä parannus (+20 %) edelliseen lukuvuoteen verrattuna.

Aluehallintovirasto toteaa, että myös terveydenhoitajan tekemien laajojen terveystarkastusten toteutuminen on parantunut edelliseen lukuvuoteen verrattuna (2024 – 2025 vs. 2023 - 2024) merkittävästi. Koko Pohteen alueella ilman terveydenhoitajan laajaa terveystarkastusta lukuvuotena 2024 – 2025 jäi 239 oppilasta, kun vastaava luku lukuvuonna 2023 – 2024 oli 464 oppilasta. Kaikki määräaikaistarkastukset lukuvuoden 2024 – 2025 aikana toteutuivat Alavieskassa, Kärsämäellä, Pyhäjärvellä, Pyhäjärvellä, Siikalatvassa, Kalajoella, Merijärvellä, Pyhäjoella, Raahessa, Haukipudas-Kiimingissä, Iissä, Pudasjärvellä, Vaalassa, Utajärvellä, Kuusamossa ja Taivalkoskella. Eniten terveydenhoitajan laajoja terveystarkastuksia jäi toteutumatta Kontinkankaalla (148 oppilasta = 6 %), Limingassa (36 oppilasta = 5 %) ja Lumijoella (6 oppilasta = 5 %), vaikka Kontinkankaalla toteutui tarkastuksia edelliseen lukuvuoteen verrattuna enemmän (+3 %).

Laajojen lääkärintarkastusten osalta aluehallintovirasto toteaa, että tarkastusten kattavuus parani Oulun eteläisellä alueella (39,3 % → 90 %), Rannikolla (70,7 % → 97 %), Oulussa (95 % → 97 %) ja Koillismaalla (88 % → 99 %). Koululääkärin tarkastuksissa on kuitenkin kuntakohtaisia eroja, eivätkä ne toteudu yhdenvertaisesti. Koululääkäripalveluiden järjestämisessä erityistä haastetta on Limingassa ja Tyrnävällä. Limingassa lääkärintarkastuksia toteutui 39 % ja Tyrnävällä 86 %.

Henkilöstöresurssit

Aluehallintovirasto toteaa saamansa selvityksen perusteella, että koko Pohteen alueen kouluterveydenhuollon henkilöstöresurssit terveydenhoitajien osalta ovat THL:n vuoden 2023 suosituksen mukaiset. Tämä tukee tarkastusten korkeaa kattavuutta ja palvelun laatua. Yksittäisten kuntien osalta terveydenhoitajaresurssissa on vaihtelua, mutta omavalvontasuunnitelman mukaan tarvittaessa resursseja siirretään yksiköiden välillä.

Selvityksen mukaan lääkäriresurssien osalta ei ole tarkkaa tietoa, minkä verran sitä on tosiasiallisesti varattu alueiden kouluterveydenhuoltoon muutoin kuin laskennallisen mitoitus-suosituksen osalta. Kouluterveydenhuollon tarkastuksia on toteutettu kevään 2025 aikana myös ostopalveluna, mikä ei ole mukana resurssiluvuissa. Suositus (2100

oppilasta/lääkäri) ei toteutunut millään Pohteen alueella lukuvuonna 2024–2025. Koululääkäreiden kuntakohtaista resurssia ei ole saatavilla.

Aluehallintovirasto toteaa, että lääkäriresurssit kouluterveydenhuollossa ovat puutteelliset, mikä näkyy lääkärintarkastusten alue- ja kuntakohtaisina eroina. Selvityksen mukaan lääkäripalvelut tuotetaan terveyden- ja sairaanhoidon palveluiden resursseista. Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että lääkäriresurssien seurantatietojen keruuta ja omavalvontaa tulee kehittää niin, että poikkeamiin voidaan reagoida viipymättä.

Omavalvonta

Pohteen opiskeluterveydenhuollon omavalvontasuunnitelma hyväksyttiin 24.6.2025, sen tarkennus 25.9.2025 ja sen lukuversio on nähtävillä Pohteen verkkosivuilla.

Aluehallintovirasto toteaa saamansa selvityksen pohjalta, että Pohteen kouluterveydenhuollon omavalvonta on tehostunut ja seurannassa havaittuja vakavia puutteita palvelujen järjestämiseksi on kyetty korjaamaan. Positiivinen kehitys on nähtävissä lähes kaikilla alueilla, erityisesti terveydenhoitajien toteuttamat terveystarkastukset toteutuivat hyvin. Lääkärintarkastusten osalta on myös tapahtunut parannusta, mutta niissä on edelleen alueellisia ja kuntakohtaisia eroja, eivätkä ne toteudu kaikilta osin lainsäädännön edellyttämällä tavalla yhdenvertaisesti koko Pohteen alueella.

Aluehallintovirasto toteaa, että kouluterveydenhuollon omavalvonnassa on edelleen kehitettävää lääkäripalveluiden osalta. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan omavalvontaa tulee kehittää siten, että kouluterveydenhuollon lääkärintarkastusten toteutuminen sisällytetään myös terveyden- ja sairaanhoidon palveluiden omavalvontasuunnitelmaan. Kouluterveydenhuoltopalveluiden ja terveyden- ja sairaanhoidon palveluiden välille on luotava selkeä toimintamalli, jossa vastuut määritellään ja raportointikäytännöt yhtenäistetään. Näin voidaan varmistaa, että tarkastukset toteutuvat yhdenvertaisesti ja lain edellyttämällä tavalla koko hyvinvointialueella.

Selvityksen mukaan Pohde on aloittanut kehittämistyön, jonka tavoitteena on yhtenäistää kouluterveydenhuollon ajanvarauskäytännöt ja tarkastusten sisällöt, selkeyttää terveydenhoitajien tehtäväkuvaa sekä parantaa lääkäripalveluiden saatavuutta ja tasaisuutta koko alueella. Uudet käytännöt otetaan käyttöön lukuvuoden 2025 – 2026 alussa, ja terveydenhoitajien tehtäväkuvat yhtenäistetään syksyn 2025 aikana.

Johtopäätökset

Aluehallintovirasto katsoo saamansa selvityksen perusteella, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on ryhtynyt asianmukaisiin korjaaviin toimenpiteisiin ja on saanut kouluterveydenhuollon palvelujen saatavuutta ja yhdenvertaisuutta sekä omavalvontaa merkittävästi parannettua.

Aluehallintoviraston saaman selvityksen perusteella aluehallintovirasto katsoo kuitenkin, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten järjestämisessä on edelleen puutteita lääkäripalveluiden saatavuudessa, joka ei toteudu kaikilta osin lainsäädännön edellyttämällä tavalla yhdenvertaisesti koko Pohteen alueella.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen tulee jatkaa korjaavia toimenpiteitä sekä omavalvonnan keinoin seurata jo aloitettujen ja suunniteltujen toimenpiteiden riittävyttä ja vaikuttavuutta palvelujen saatavuuden edelleen parantamiseksi ja sen varmistamiseksi, että kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastukset järjestetään lainsäädännön edellyttämällä tavalla yhdenvertaisesti koko Pohteen alueella.

Valvonta-asian käsittely Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa päättyy tähän.

Aluehallintovirastojen toiminta päättyy 31.12.2025 ja sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatehtävät siirtyvät 1.1.2026 lukien Lupa- ja valvontavirastoon.

Sovelletut oikeusohjeet

Päätöksessä mainitut
Liite 1.

Muutoksenhaku

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 43 §:n mukaan tämän lain 38 §:ssä säädettyyn hallinnolliseen ohjaukseen ja kehotukseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Juristi Heli Kajava

Terveydenhuollon ylitarkastaja Raija Fors

Aluehallintovirasto käyttää sähköistä hyväksyntää, jonka merkinnät ovat asiakirjan lopussa.

Jakelu ja suoritemaksu

Jakelu Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Päätös on maksuton.

Tiedoksi

Terhi Nevala, johtajaylilääkäri, Pohde
Leena Mämmi-Laukka, toimialuejohtaja, Pohde
Päivi Peltokorpi, toimialuejohtaja, Pohde
Kirsti Ylitalo-Katajisto, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisjohtaja, Pohde
Arja Heikkinen, hankinta- ja valvontajohtaja, Pohde
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitus

Lisätietoja Lisätietoja antaa tarvittaessa terveydenhuollon ylitarkastaja Raija Fors, puh. 0295 017 559.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 6, 13035 AVI
Puhelinvaihtelija: 0295 016 000
kirjaamo.pohjois@avi.fi | www.avi.fi

Liite 1.

Sovelletut oikeusohjeet

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevista säännöksistä

Suomen perustuslain (731/1999, perustuslaki) 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystalvet ja edistettävä väestön terveyttä. Julkisen vallan on myös tuettava perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, sote-järjestämislaki) 4 §:n mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja

laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Asiakkaan yksilöllisestä palvelutarpeen ja hoidon tarpeen arvioinnista säädetään erikseen. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä. Palvelujen kokoamisesta suurempiin kokonaisuuksiin valtakunnallisesti ja hyvinvointialueiden välisen sopimuksen perusteella säädetään 9, 36 ja 39 §:ssä. Hyvinvointialueen on turvattava järjestämisvastuullaan olevien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen esteettömyys ja saavutettavuus.

Sote-järjestämislain 8 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan ja on järjestämisvastuussa asukkaidensa sosiaali- ja terveydenhuollosta. Säännöksen viimeisen virkkeen mukaan järjestämisvastuun sisällöstä säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:ssä.

Samanaikaisesti pykälän 2 ja 3 momenttien mukaan hyvinvointialueella on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja sen on huolehdittava asukkaidensa palvelutarpeen mukaisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuudesta kaikissa tilanteissa. Järjestämisvastuunsa toteuttamiseksi hyvinvointialueella on oltava palveluksessaan toiminnan edellyttämä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö sekä hallinnollinen ja muu henkilöstö, hallinnassaan asianmukaiset toimitilat ja toimintavälineet sekä muut tarvittavat toimintaedellytykset. Lisäksi hyvinvointialueella on oltava järjestämisvastuunsa toteuttamisen edellyttämä riittävä oma palvelutuotanto. Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon johtamisessa on oltava monialaista asiantuntemusta, joka tukee laadukkaiden ja turvallisten palvelujen kokonaisuutta, eri ammattiryhmien yhteistyötä sekä hoito- ja toimintakäytäntöjen kehittämistä.

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 7 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaana laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden:

- 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta;
- 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä;
- 3) tuottamistavan valinnasta;
- 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta;

5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä. Hyvinvointialue voi hoitaa tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle. Lisäksi hyvinvointialueiden tehtävien järjestäminen voidaan koota yhdelle tai useammalle hyvinvointialueelle, jos se on välttämätöntä palvelujen laadun ja saatavuuden parantamiseksi, riittävien henkilöstö- ja muiden voimavarojen tai tehtävässä tarvittavan erityisasiantuntemuksen turvaamiseksi taikka muusta vastaavasta ja perustellusta syystä.

Kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten järjestämistä koskevia säännöksiä

Terveystarkastuslain (1326/2010) 16 §:n 1 momentin 2) kohdan mukaan perusopetuksen oppilaiden kouluterveydenhuollon palveluihin sisältyvät vuosiluokittain oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen.

Valtioneuvoston asetuksessa neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) säädetään mm. terveystarkastusten sisällöstä ja määrästä (5, 6 ja 7 §). Asetuksen 9 §:n 1 momentin 4) kohdan mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä oppilaalle terveystarkastus jokaisella vuosiluokalla; ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella vuosiluokalla tarkastuksen on oltava laaja. Terveystarkastuksen voi tehdä terveydenhoitaja, kätilö tai lääkäri. Laajan terveystarkastuksen tekee terveydenhoitaja tai kätilö yhteistyössä lääkärin kanssa.

Muu ohjeistus

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) julkaisi 25.4.2023 Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon uudet suositukset henkilöstömitoituksista. Sen mukaan kouluterveydenhuollossa suositeltu oppilasmäärä terveydenhoitajalla on 460 oppilasta ja koululääkärillä 2100 oppilasta (<https://thl.fi/-/lastenneuvolaan-ja-kouluterveydenhuoltoon-uudet-suositukset-henkilostomitoituksista>). Suositus pienensi kouluterveydenhoitajan oppilasmäärää, mutta koululääkärin oppilasmäärä pysyi ennallaan. Edellinen suositus oli vuodelta 2004 ja siinä oppilasmäärä kouluterveydenhoitajalla oli 600 oppilasta.

THL:n vuonna 2023 julkaiseman suosituksen mitoitustalveissa on huomioitu lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon terveydenhoitajan ja lääkärin työn kokonaisuus kaikkine tehtävineen. Määräaikaisten terveystarkastusten lisäksi työaika on laskettu lapsen, oppilaan ja perheen tarpeen mukaiseen asiointiin eli tarvittaviin seuranta-, lisä - ja tukikäynteihin. Myös monialaiselle yhteistyölle on osoitettu työaika.

Osallistuminen määräaikaisiin terveystarkastuksiin lapsille, nuorille ja perheille on vapaaehtoista. Tarkastuksista poisjäävien tuen tarvetta tulee kuitenkin aina selvittää, sillä tutkimusten perusteella tiedetään, että määräaikaisista terveystarkastuksista poisjääneiden riski syrjäytymiseen on suurempi kuin niihin osallistuneilla. (Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä ehkäisevä suun terveydenhuolto: Asetuksen (380/2009) perustelut ja soveltamisohjeet, STM 2009/20, s. 26.)

Hyvinvointialueen omavalvontaa koskevia säännöksiä

Sote-valvontalain 4 luvussa säädetään omavalvonnasta. Sote-valvontalain 23 § 1 momentin mukaan palvelunjärjestäjän on varmistettava omavalvonnalla sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviensä lainmukainen hoitaminen. Palvelunjärjestäjän on valvottava toimintaansa siten, että sosiaali- ja terveydenhuolto on sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaista kuin asiakkaiden ja potilaiden tarve ja turvallisuus edellyttävät. Palvelunjärjestäjän on otettava toiminnassaan huomioon, että sosiaalihuollon asiakkaiden ja potilaiden palvelut toteutetaan yhdenvertaisesti.

Saman lain kohdan 2 momentin mukaan palvelunjärjestäjän omavalvontaan kuuluu valvoa oman palvelutuotannon lisäksi eri palveluntuottajien kanssa tekemiensä sopimusten noudattamista sekä ohjata ja valvoa yksityisiä palveluntuottajia ja näiden alihankkijoita jatkuvasti palveluja tuottaessa. Palvelunjärjestäjän on varmistettava omien sekä hankkimiensa palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu. Palvelunjärjestäjän on seurattava myös sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen henkilöstön riittävyyttä sekä tilojen ja laitteiden turvallisuutta ja soveltuvuutta palvelujen toteuttamisessa.

Em. lain 24 §:n mukaan palvelunjärjestäjän on ohjattava ja valvottava sen järjestämisvastuulle kuuluvaa palvelutuotantoa. Palvelunjärjestäjän on varmistettava, että sen järjestämisvastuulle kuuluvia palveluja tuottavalla palveluntuottajalla on riittävät ammatilliset, toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset huolehtia palvelujen tuottamisesta.

Sote-valvontalain 26 §:ssä säädetään omavalvontaohjelmasta. Lain 1 momentin mukaan palvelunjärjestäjän ja useammassa kuin yhdessä palveluyksikössä palveluja antavan palveluntuottajan on laadittava vastuulleen kuuluvista tehtävistä ja palveluista omavalvontaohjelma sähköisesti ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa tai muulla niiden julkisuutta edistävällä tavalla. Palveluntuottajan omavalvontaohjelma kattaa kaikki palveluntuottajan palveluyksiköt.

Säännöksen 2 momentin mukaan Omavalvontaohjelmassa on määriteltävä, miten palvelunjärjestäjän 23 §:ssä ja palveluntuottajan 27 §:ssä tarkoitettujen veloitteiden noudattaminen järjestetään ja toteutetaan. Omavalvontaohjelmassa on todettava, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen toteutumista, turvallisuutta ja laatua sekä asiakkaiden ja potilaiden palvelujen yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan. Omavalvontaohjelman osana on myös päivittäisen toiminnan sisältämät palveluyksiköiden omavalvontasuunnitelmat ja lääkehoitosuunnitelmat.

Säännöksen 3 momentin mukaan omavalvontaohjelman toteutumista on seurattava palveluja saavilta asiakkailta ja potilailta, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä palveluyksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävän palautteen perusteella.

Sote-valvontalain 27 § 1 momentin mukaan palveluntuottajan on valvottava oman toimintansa ja alihankkijan toiminnan laatua ja asianmukaisuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta. Palveluntuottajan on laadittava palveluyksiköittäin päivittäisen toiminnan laadun, asianmukaisuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi sekä asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden seuranta varten omavalvontasuunnitelma, joka kattaa kaikki palveluyksikössä palveluntuottajan ja sen lukuun tuotetut palvelut.

Em. lain 2 momentin mukaan palveluntuottajan on otettava huomioon palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaa tehtäessä ja muutettaessa palveluyksikön palveluja saavilta asiakkailta ja potilailta, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä palveluyksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävä palaute. Palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaa tehtäessä ja muutettaessa on otettava huomioon myös valvontaviranomaisten antama ohjaus ja päätökset

Em. lain 3 momentin mukaan palveluntuottajan on tehtävä omavalvontasuunnitelma sähköisesti ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa tai muulla sen julkisuutta edistävällä tavalla sekä pidettävä omavalvontasuunnitelma julkisesti nähtävänä palveluyksikössä. Palveluyksikön omavalvontasuunnitelmassa kuvatun toiminnan toteutumista on seurattava ja seurannassa havaitut puutteellisuudet on korjattava. Seurannasta on tehtävä selvitys ja sen perusteella tehtävät muutokset on julkaistava neljän kuukauden välein julkisessa tietoverkossa tai muulla niiden julkisuutta edistävällä tavalla sekä pidettävä julkisesti nähtävänä palveluyksikössä. Salassa pidettäviä tietoja ei saa julkaista.

Em. lain 4 momentin mukaan palveluntuottaja ja vastuhenkilö vastaavat siitä, että omavalvontasuunnitelmaa toteutetaan päivittäisessä toiminnassa

palveluja tuottaessa. Palveluyksikön omavalvontaan sisältyvää palvelujen laadun ja asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamista ja palvelujen kehittämistä toteuttaa palveluntuottajan henkilökunta.

Sote-valvontalain 31 §:n 2 momentin mukaan Valvira voi antaa tarkempia määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) on antanut määräyksen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajan palveluyksikkökohtaisen omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta (V/42106/2023). Määräys on tullut voimaan 15.5.2024 ja on voimassa toistaiseksi. Määräys koskee sekä julkisesti että yksityisesti tuotettuja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja ja sitä sovelletaan kunkin palveluntuottajan toiminnan laajuuden ja luonteen mukaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisvalvontaa koskevia säännöksiä

Sote-valvontalain 5 luvussa säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisvalvonnasta.

Lain 32 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan aluehallintovirasto valvoo toimialueellaan sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisen ja tuottamisen lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta.

Sote-valvontalain 38 §:n mukaan jos sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisessä, tuottamisessa tai toteuttamisessa havaittu puute, virheellisyys, laiminlyönti tai muu epäkohta ei anna aiheutta 39 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin, valvontaviranomainen voi saattaa palvelunjärjestäjän tai palveluntuottajan, palveluyksikön vastuuhenkilön tai virheellisestä toiminnasta vastuussa olevan henkilön tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä tai kiinnittää edellä mainittujen tahojen huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja tuottamiseen sekä hyvän hallinnon vaatimuksiin.

Valvontaviranomainen voi myös kehottaa palvelunjärjestäjää tai palveluntuottajaa, palveluyksikön vastuuhenkilöä tai virheellisestä toiminnasta vastuussa olevaa henkilöä korjaamaan todetun puutteen tai muun epäkohdan. Jos edellä tarkoitettuja toimenpiteitä ei voida asian kokonaisarviointiin vaikuttavat seikat huomioon ottaen pitää riittävinä, valvontaviranomainen voi antaa edellä mainituille tahoille huomautuksen vastaisen varalle.

Sote-valvontalain 45 §:n 5 mom. mukaan palvelunjärjestäjä ja palveluntuottaja ovat velvollisia antamaan sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnastaan Valviralle ja aluehallintovirastolle ohjaus- ja

valvontatehtävän toteuttamiseksi välttämättömiksi katsottavia tietoja ja selvityksiä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä

Tämä asiakirja PSAVI/128/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/128/2025 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Kajava Heli 12.12.2025 09:27

Esittelijä Fors Raija 12.12.2025 07:47